

- ทราบ
- มอบน.ส.สิริสัญญา ฦ นคร ปชส.ผ่านเว็บไซต์ มทร.ล้านนา

ไฉวฉว สุนันะ
(นางสาวฉวฉว ฦฉฉ)
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ปฏิบัติการ
รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการกองประชาสัมพันธ์
28 ก.ย. 63

กำหนดการประชุมวิชาการเนื่องในวันสหวิทยาการ ครั้งที่ ๑๐
เรื่อง ธรรมนูญกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในสังคมไทย
วันศุกร์ที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓
ณ ห้องแซฟไฟร์ ๑-๔ อิมแพ็ค เมืองทองธานี

- ๐๘.๐๐-๐๘.๐๐ น. ลงทะเบียน
- ๐๘.๐๐-๐๘.๓๐ น. กล่าวรายงานโดย ศาสตราจารย์ นายแพทย์ยงยุทธ วัชรดุลย์ ราชบัณฑิต
ประธานกรรมการ คณะกรรมการสหวิทยาการเพื่อการวิจัยและพัฒนา
กล่าวเปิดการประชุมโดย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- ๐๘.๓๐-๑๐.๓๐ น. ปาฐกถาพิเศษเรื่อง “ธรรมนูญกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในสังคมไทย”
โดย นายชวน หลีกภัย ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
- ๑๐.๓๐-๑๒.๓๐ น. การเสวนาทางวิชาการเรื่อง “การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทย”
วิทยากร พลเอก จรัล กุลละวณิชย์
ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ
รองศาสตราจารย์ ดร.จรี วิจิตรวาทการ
เลขาธิการมูลนิธิองค์การเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย
รองศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ พัวพงศกร
อดีตประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)
ผู้ดำเนินการเสวนา ศาสตราจารย์ ดร.วรเดช จันทรศร
- ๑๒.๓๐-๑๓.๓๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- ๑๓.๓๐-๑๕.๐๐ น. การเสวนาทางวิชาการเรื่อง “ข้อเสนอในการจัดคอร์รัปชันในสังคมไทย” (Symposium).
วิทยากร นายกลิ่นท์ สารสิน
ประธานกรรมการหอการค้าไทย
ศาสตราจารย์ ดร.ผาสุก พงษ์ไพจิตร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ดร.มานะ นิมิตมงคล
เลขาธิการองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย)
นายสุพันธุ์ มงคลสุธี
ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
นายวรวิทย์ สุขบุญ
เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ศาสตราจารย์ ดร.วรเดช จันทรศร
ผู้ดำเนินการเสวนา พลเอก ดร.กิตติศักดิ์ รัฐประเสริฐ
- ๑๕.๐๐-๑๗.๐๐ น. นำเสนอผลงานทางวิชาการแบบสหวิทยาการ
พิธีกรดำเนินรายการ นายแทนคุณ จิตต์อิสระ
- หมายเหตุ กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม
พักรับประทานอาหารว่าง ช่วงเช้า ๑๐.๓๐ น., ช่วงบ่าย ๑๔.๓๐ น.

โครงการประชุมวิชาการเนื่องในวันสหวิทยาการ ครั้งที่ ๑๐

เรื่อง ธรรมนูญการป้องกันการทุจริตในสังคมไทย

โดย คณะกรรมการสหวิทยาการเพื่อการวิจัยและพัฒนา สำนักงานราชบัณฑิตยสภา

เครือข่ายสหวิทยาการแห่งสำนักงานราชบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ฯ

วันศุกร์ที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๓ ณ ห้องแซฟไฟร์ ๑๑๕-๑๑๘ อิมแพ็ค เมืองทองธานี

๑. หลักการและเหตุผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖๕ ได้กำหนดให้รัฐพึงให้มียุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ คือ ๑) ด้านความมั่นคง ๒) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๓) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๔) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ๕) ด้านการสร้างการเติบโตคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ ๖) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ เป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ซึ่งการจะดำเนินการพัฒนาประเทศให้ลุ่ล่งไปได้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประชาชนทุกภาคส่วนกับหน่วยงานทั้งหลายของรัฐ ตามแนวทางประชารัฐภายใต้กฎเกณฑ์ ตามหลักการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย และประเพณีการปกครองที่เหมาะสมกับสถานการณ์และลักษณะสังคมไทย หลักความสุจริต หลักสิทธิมนุษยชน และหลักธรรมาภิบาล

ด้วยตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ ที่ผ่านมากomiteกรรมการสหวิทยาการเพื่อการวิจัยและพัฒนาจึงได้จัดประชุมวิชาการเนื่องในวันสหวิทยาการ ครั้งที่ ๙ เรื่อง “การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้วยแนวทางสหวิทยาการไปสู่การปฏิบัติ” เมื่อวันศุกร์ที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๒ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์คอนเวนชั่น ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาวิธีปฏิบัติให้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ที่ระบุไว้แล้วในรัฐธรรมนูญ ดำเนินไปโดยมีประโยชน์บรรลุเป้าหมายสูงสุดตามที่ได้วางไว้ประกอบด้วย คณะกรรมการสหวิทยาการเพื่อการวิจัยและการพัฒนา สำนักงานราชบัณฑิตยสภา ได้จัดตั้งเครือข่ายสหวิทยาการแห่งราชบัณฑิตยสภา ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน ๗ เครือข่าย ได้แก่ ๑) เครือข่ายสหวิทยาการภาคเหนือตอนบน ๒) เครือข่ายสหวิทยาการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓) เครือข่ายสหวิทยาการภาคใต้ ๔) เครือข่ายสหวิทยาการภาคตะวันออก ๕) เครือข่ายวิชาการภาคตะวันออก ๖) เครือข่ายสหวิทยาการภาคกลาง และ ๗) เครือข่ายสหวิทยาการภาคเหนือตอนล่าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการรวบรวมตัวของนักวิชาการหลากหลายสาขาวิชา เน้นการทำงานด้านวิชาการเพื่อแก้ปัญหาของชาติ สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยในรูปแบบ สหวิทยาการ เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการสหวิทยาการเพื่อการวิจัยและพัฒนา และในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ นี้ คณะกรรมการสหวิทยาการเพื่อการวิจัยและพัฒนา จึงได้จัดการประชุมวิชาการเนื่องในวันสหวิทยาการ ครั้งที่ ๑๐ เรื่อง ธรรมนูญการป้องกันการทุจริตในสังคมไทย เพื่อนำหลักธรรมาภิบาลมาสู่แนวทางปฏิบัติได้อย่างชัดเจน และนำไปสู่การพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑) เพื่อให้ นักวิชาการ นักวิจัย อาจารย์ ข้าราชการ และนักศึกษา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้หารือและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการป้องกันการทุจริตในสังคมไทย

๒) เพื่อเสนอแนวทางในการป้องกันการทุจริตในสังคมไทยโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

๓. เป้าหมายผู้ร่วมงาน

๓.๑. เชิงปริมาณ

๑) ผู้เข้าร่วมการประชุม จำนวน ๒๐๐ คน

๒) การบรรยายพิเศษ

๓) การอภิปรายทางวิชาการ

๓.๒. เชิงคุณภาพ

๑) ผู้เข้าร่วมการประชุมร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการป้องกันการทุจริต

๒) ข้อเสนอการป้องกันการทุจริตในสังคมไทยโดยใช้หลักธรรมาภิบาลต่อรัฐบาล

๔. ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๒๐๐ คน ประกอบด้วย

อาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย ผู้บริหารภาคราชการ ผู้บริหารภาคเอกชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรภาคเอกชน องค์กรนอกภาครัฐ

๕. เวลาและสถานที่ดำเนินการ

วันศุกร์ที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๓ ณ ห้องแซฟไฟร์ ๑๑๕-๑๑๘ อิมแพ็ค เมืองทองธานี

๖. ผู้รับผิดชอบโครงการ

คณะกรรมการสหวิทยาการเพื่อการวิจัยและพัฒนา สำนักงานราชบัณฑิตยสภา

๗. การประเมินผล

จากแบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมประชุม

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑) ผู้เข้าร่วมประชุมได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น เพื่อนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการป้องกันการทุจริตในสังคมไทย

๒) ได้ข้อเสนอในการป้องกันการทุจริตในสังคมไทยโดยใช้หลักธรรมาภิบาลต่อรัฐบาล

รายงานสรุปผล การเข้าร่วมอบรมโครงการประชุมวิชาการเนื่องในวันสหวิทยาการ ครั้งที่ ๑๐
เรื่อง ธรรมนูญการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย โดยคณะกรรมการสหวิทยาการเพื่อการวิจัยและพัฒนา
สำนักงานราชบัณฑิตยสภาและเครือข่ายสหวิทยาการแห่งสำนักงานราชบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ฯ วัน
ศุกร์ที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๓ ณ ห้องเซฟไฟร์ ๑๑๕-๑๑๘ อิมแพ็ค เมืองทองธานี

๑. ปาฐกถาพิเศษเรื่อง “ธรรมนูญการปกครองท้องถิ่นและปราบปรามการทุจริตในสังคมไทย” โดยนายชวน หลีกภัย
ประธานรัฐสภา

ที่มาของหลักการธรรมนูญการปกครองท้องถิ่นเริ่มจากปี พ.ศ.๒๕๕๐ ที่เกิดปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจในประเทศไทยที่เรียกว่าต้ม
ยำกุ้ง โดยสาเหตุหลักของการเกิดปัญหาจากการบริหารองค์กรและบ้านเมืองขาดหลักธรรมนูญ การดำเนิน
นโยบายที่ผิดพลาด ขาดความสุจริตซื่อตรง ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน โดยเฉพาะ
ภาคการเงินของไทยทั้งที่เป็นภาคธนาคารและสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร จนทำให้สูญเสียทุนสำรองเงินเกือบหมด
รัฐบาลในช่วงเวลาดังกล่าวได้ขอเข้ารับความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศหรือไอเอ็มเอฟ เพื่อเสริม
ทุนสำรองเงินตราระหว่างประเทศแต่สถานการณ์ก็ยังไม่ดีขึ้นจนรัฐบาลต้องลาออกไป ต่อมานายชวน หลีกภัยได้เข้ามา
รับช่วงต่อเป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและปัญหาระยะยาวของประเทศ

จากประสบการณ์วิกฤติต้มยำกุ้ง ทำให้มีแนวคิดที่จะกำหนดนโยบายและวางระเบียบปฏิบัติราชการ รวมทั้ง
ภาคเอกชน เพื่อให้การจักระบบบริหารราชการบ้านเมืองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และไม่เกิดปัญหาแบบเดิมอีก จึง
ได้มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือที่ต่อมา
เรียกกันว่าหลักธรรมนูญการปกครองท้องถิ่น โดยได้มีการประกาศระเบียบดังกล่าวเป็นมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน
๒๕๕๒ โดยหลักการในการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีมีพื้นฐานอยู่บนหลักการที่สำคัญอย่างน้อย ๖ ประการ คือ

- ๑) **หลักนิติธรรม** คือ การตรากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับ
ของสังคมและสังคมยินยอมปฏิบัติตาม โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่การปกครอง
ตามอำเภอใจของบุคคล
- ๒) **หลักคุณธรรม** คือ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นตัวอย่างที่ดีต่อสังคม และ
ส่งเสริมให้ประชาชนพัฒนาตนเอง เพื่อให้สังคมเกิดความซื่อสัตย์ จริงใจ ชยัน อดทน และมีระเบียบ
วินัย
- ๓) **หลักความโปร่งใส** คือ การสร้างความไว้วางใจให้กับคนในชาติ โดยการปรับปรุงกลไกการทำงานของ
ของรัฐให้มีความโปร่งใส สามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่
เข้าใจง่าย และเอื้อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวและการตรวจสอบกระบวนการการทำงาน
ของรัฐได้อย่างสะดวก
- ๔) **หลักการมีส่วนร่วม** คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้และเสนอความเห็นในการ
ตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่สำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการแจ้งความเห็น การได้สวนสาธารณะ การ
ประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรือวิธีการอื่นที่เห็นสมควร
- ๕) **หลักความรับผิดชอบ** คือ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจ
ปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและกล้าที่จะยอมรับผลจากการ
กระทำของตน
- ๖) **หลักความคุ้มค่า** คือ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่
ส่วนรวม โดยแรงจูงใจให้คนไทยใช้ของอย่างประหยัด สามารถแข่งขันในเวทีโลก และรักษา
ทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

นอกเหนือจากหลักการพื้นฐานทั้ง ๖ ข้อข้างต้น นายชวน หลีกภัย เสนอว่าอยากให้เพิ่มหลักข้อที่ ๗ ซึ่งถือ
เป็นสิ่งสำคัญ คือ หลักความไม่เกรงใจ เนื่องจากประเทศไทยมักจะเกรงใจจนบางครั้งยอมทำในสิ่งที่ไม่ดี เช่น

ผู้ได้บังคับบัญชา ยอมทำตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาทั้งที่รู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง จนก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตนเองและส่วนร่วม

การไม่ปฏิบัติตามหลักนิติธรรมเป็นที่มาของ มาตรา ๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ ที่ระบุไว้ใน วรรคสอง คือ “การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา รัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม” ซึ่งข้อความดังกล่าวไม่เคยปรากฏมาก่อนในรัฐธรรมนูญฉบับอื่น

แม้จะมีหลักเกณฑ์และบทบัญญัติกฎหมายที่กำหนดเรื่องหลักธรรมาภิบาล แต่องค์กรทั้งหลายในหน่วยงานรัฐยังคงมีการปฏิบัติที่มีขอบ มีการทุจริตโกงกินกันเกือบทุกระดับ สาเหตุมาจากการขาดธรรมาภิบาลภาคปฏิบัติ และคนไม่ดีมาควบคุมกฎหมายที่กำหนดไว้แต่ละเมิดกฎหมายดังกล่าวเสียเอง ดังนั้นการจะทำให้องค์กรต่างๆประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารองค์กรทุกระดับต้องนำหลักการดังกล่าวไปปรับใช้ในองค์กร และพยายามปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างโดยเฉพาะหลักธรรมาภิบาลใน ๒ ข้อ คือ คุณธรรม และจริยธรรม

นอกเหนือจากนี้สถาบันการฝึกอบรมและสถาบันการศึกษาทุกระดับ รวมถึงระดับมหาวิทยาลัยที่จะต้องมีการผลิตบัณฑิตเพื่อออกมาสู่สังคม ควรให้ความสำคัญกับเรื่องหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีทั้งความรู้และคุณธรรมประกอบกัน เพื่อบัณฑิตเหล่านั้นจะได้ออกไปรับผิดชอบงานทั้งภาคเอกชนและบ้านเมืองต่อไป

๒. การเสวนาทางวิชาการเรื่อง “การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทย”

๒.๑. พลเอกจรัล กุลละวณิชย์ ได้อภิปรายในเวทีเสวนาโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทยว่า ปัญหาการทุจริตในประเทศไทยเป็นปัญหาที่มีมาแต่เดิมตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา ธนบุรี มาจวบจนสมัยปัจจุบันที่เป็นยุครัตนโกสินทร์ โดยสาเหตุของการทุจริตก็มาจากการที่บุคคลผู้กระทำการทุจริตมองเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ของส่วนร่วม แม้ว่าปัจจุบันจะมีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตออกมาเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดความผิดในประมวลกฎหมายอาญา, พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑, พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๕๑, กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือตลอดจนในส่วนของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ ก็ได้กำหนดให้การไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบเป็นหนึ่งในหน้าที่สำคัญที่ปวงชนชาวไทยทุกคนพึงปฏิบัติ แต่การทุจริตก็ยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่ไม่สามารถแก้ไขได้และส่งผลกระทบต่อสังคมไทยมาอย่างยาวนาน

หนทางในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทยที่พลเอกจรัล กุลละวณิชย์เสนอจะแบ่งเป็น ๒ ลักษณะ โดยในลักษณะแรกพลเอกจรัลได้อธิบายว่าการจะบังคับใช้หลักธรรมาภิบาลได้อย่างจริงจัง นอกเหนือจากการปลูกฝังให้เข้าใจในเนื้อหาและหลักการของหลักธรรมาภิบาลแล้ว ยังคงต้องมีกลไกเพิ่มเติมที่คอยสนับสนุนให้สามารถมีการตรวจสอบการใช้หลักดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย ตัวอย่างเช่น

- ๑) การคุ้มครองพยาน ในหลายครั้งการกระทำทุจริตที่เกิดขึ้นมักจะมีผู้กระทำความผิดผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจ หรือผู้มีอิทธิพล ทำให้การให้ข้อมูลการกระทำความผิดของพยาน ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่กระทำความผิดเอง บุคคลที่รู้เห็น หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำดังกล่าว อาจเกรงกลัวว่าการร้องเรียนหรือให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ของรัฐจะก่อให้เกิดผลกระทบกับหน้าที่การงานหรือการดำเนินชีวิตของตน การปกปิดข้อมูลหรือการมีมาตรการคุ้มครองพยานที่เหมาะสม จะช่วยแบกรับภาระและคลายความกังวลของพยานกลุ่มดังกล่าวและเสริมสร้างระบบธรรมาภิบาลและการตรวจสอบการทุจริตได้ดียิ่งขึ้น
- ๒) การจัดตั้งองค์กร องค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนการใช้หลักธรรมาภิบาลและตรวจสอบการทุจริตอาจเป็นองค์กรของภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน หรือองค์กรที่รัฐมีส่วนในการสนับสนุนหรือผลักดันให้เกิดขึ้น โดยให้มีกระบวนการการให้มีการทำงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกันอย่างเหมาะสม

- ๓) การพัฒนาศักยภาพของสื่อ สื่อมวลชนถือเป็นองค์กรสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นและเผยแพร่เรื่องราวการทุจริตให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบ หรืออีกนัยหนึ่งอาจเป็นจุดเริ่มต้นในการเข้ามาตรวจสอบการทุจริตในหน่วยงานดังกล่าว การสนับสนุนให้มีการพัฒนาสื่อมวลชนหรือช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารจะช่วยให้ช่วยระบบการป้องกันการทุจริตมีความชัดเจนมากขึ้น

การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทยที่พลเอกจรัล กุลละวณิชย์เสนอในลักษณะที่สอง จะเน้นไปที่การพัฒนาศักยภาพด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และอารมณ์ของประชาชน โดยปลูกฝังเรื่องการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว โดยหากสังคมมีความเข้มแข็งและมีทัศนคติที่เหมาะสมก็จะร่วมกระตุ้นและไม่ยอมรับการทุจริตในท้ายที่สุด

๒.๒. ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ได้อภิปรายในเวทีเสวนาโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทยว่า การเรียนการสอนในประเทศไทยควรเสริมสร้างให้นักเรียนนักศึกษาเรียนรู้ในรูปแบบการสืบเสาะหาความรู้มากกว่าการมุ่งเน้นให้นักศึกษาเพียงเข้าใจและท่องจำเนื้อหาตามที่มีมาในรูปแบบเพราะหากนักเรียนนักศึกษามีการตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัย มีการออกแบบการสำรวจข้อมูล การวิเคราะห์ การสรุปผล การคิดค้นประดิษฐ์ ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสื่อสารคำอธิบายต่างๆได้อย่างเป็นกระบวนการ องค์ความรู้เหล่านี้จะช่วยให้คุณฉลาดกรในสังคมทุกคนช่วยกันกันตั้งคำถามและตรวจสอบการกระทำที่ผิดปกติหรือส่อแววว่าจะเป็นการกระทำที่ทุจริตในอนาคต ซึ่งการที่สังคมมีส่วนช่วยในการตั้งคำถามและตรวจสอบจะดีกว่าการที่เอภาระการตรวจสอบการทุจริตไปไว้ที่องค์กรใดองค์กรหนึ่งเพียงอย่างเดียว

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ได้ให้ความเห็นสนับสนุนนายชวน หลีกภัยในเรื่องของความเกรงใจและระบบอุปถัมภ์ในประเทศไทย โดยให้เหตุผลว่าความผูกพันที่เกิดขึ้นระหว่างคนที่เอื้อให้เกิดการทุจริตด้วยกันเองไม่ว่าจะด้วยเหตุผลจากความเกรงใจเนื่องจากบุคคลที่สั่งให้กระทำความผิดเป็นผู้บังคับบัญชา ผู้มีอำนาจ ผู้ที่อาวุโสกว่าหรือกระทั่งผู้มีอิทธิพล รวมถึงกรณีที่ไม่ได้เกิดจากการเกรงใจแต่เป็นการที่บุคคลดังกล่าวมีส่วนได้เสียในผลประโยชน์ที่ได้จากการกระทำที่ทุจริต ก็ถือเป็นรากฐานและปัญหาที่สำคัญให้การทุจริตในประเทศไทยยังคงอยู่

นอกเหนือจากนี้ แม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายหรือกระบวนการในการตรวจสอบผู้ที่กระทำทุจริตแล้วก็ตาม แต่ประชาชนทุกจะต้องมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนด้วย เมื่อมีกฎหมายหรือกระบวนการที่กำหนดหน้าที่ให้ใครมีหน้าที่ต้องตรวจสอบ บุคคลดังกล่าวต้องตรวจสอบการทำงานตามหน้าที่อย่าปล่อยปละละเลยการตรวจสอบจนก่อให้เกิดความเสียหาย ซึ่งการตรวจสอบดังกล่าวนี้จะรวมถึงกรณีการตรวจสอบการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาว่าได้ใช้อำนาจที่ได้มอบหมายให้ไปทำในทางที่ถูกต้องเหมาะสมและไม่เกิดการทุจริต

๒.๓. รองศาสตราจารย์ ดร.จูรี วิจิตรวาทการ ได้อภิปรายในเวทีเสวนาโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทยว่า แม้ประเทศไทยจะการบัญญัติไม่ให้ประชาชนร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในหลายฉบับ ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับก็ได้เขียนหลักการ องค์กร และกลไกที่จะใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ค่อนข้างเหมาะสม แต่ทั้งนี้ทำไมคนไทยถึงไม่ปฏิบัติตามทั้งที่มีองค์กรที่คอยจับตาการกระทำความผิดอยู่มากมายเช่นนี้ รองศาสตราจารย์ ดร.จูรี วิจิตรวาทการ ให้ข้อสังเกตว่าเราอาจต้องย้อนกลับมาพัฒนาที่ตัวบุคคลที่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายหรือผู้ที่ถูกบังคับใช้กฎหมายด้วย มากกว่าที่ไปมุ่งกับการสร้างระบบหรือกลไกทางกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว

การมีส่วนร่วมในการเสนอ แก้อิหรืองมตีในการออกกฎระเบียบหรือจัดตั้งกลไกที่จะมาบังคับใช้ถือเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาบุคคลและพัฒนากลไกในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยในประเทศไทยการมีส่วนร่วมในการออกเสียงของประชชนมีน้อย ถึงแม้กฎหมายหรือระเบียบจะเปิดช่องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการแต่ในทางปฏิบัติการเสนอ แก้อิหรืองมตี รวมไปถึงการบังคับใช้กฎหมายยังรวมอำนาจอยู่ที่รัฐ หรือคนที่

มีอำนาจจริง ๆ เพียงไม่กี่กลุ่ม เมื่อระบบคิดและการบังคับใช้กลุ่มบุคคลที่มีอำนาจ แม้กฎหมายที่ออกเหมือนจะดูดีแต่ท้ายที่สุดเมื่อคนที่มาควบคุมหรือบังคับใช้กลับมามีเมตต์หรือมีการทุจริต การบังคับใช้กฎหมายก็จะล้มเหลวเช่นเคย

นอกเหนือจากการปลูกฝังชุดความคิดว่าการทุจริตเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องแล้ว การพัฒนาชุดความคิดเรื่องการไม่เห็นแก่ตัวและการปลูกฝังผลประโยชน์ส่วนรวมทั้งจากครอบครัวและจากสิ่งแวดล้อมในสังคมถือเป็นสิ่งสำคัญ เพราะหากเราเข้าใจเพียงแค่การทุจริตเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องเพียงอย่างเดียว บางครั้งหากการทุจริตดังกล่าวส่งผลประโยชน์กับตนเอง บุคคลก็อาจมองข้ามความผิดดังกล่าวของการทุจริตและมุ่งเน้นไปที่ประโยชน์ส่วนตนเสียมากกว่า การปลูกฝังเรื่องคุณธรรมและการมองเห็นประโยชน์ส่วนร่วมดังกล่าวเบื้องต้นอาจปรับใช้หลักคุณธรรม ๕ ข้อ ตามโครงการโตไปไม่โกง โดยมีหลัก คือ

- ๑) ความซื่อสัตย์สุจริต คือ การยึดมั่นในความสัตย์จริงและสิ่งที่ถูกต้องดีงาม รู้จักแยกแยะถูกผิด ปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นโดยชอบ ไม่คดโกง
- ๒) การมีจิตสาธารณะ คือ การมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ตระหนักรู้และคำนึงถึงสังคมส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อตัวเองในการกระทำใด ๆ เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียหายต่อส่วนรวม และพร้อมที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม
- ๓) ความเป็นธรรมทางสังคม คือ การปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันอย่างมีเหตุผล โดยไม่เลือกปฏิบัติต่อเพศ เชื้อชาติ ชนชั้น สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม
- ๔) กระทำอย่างรับผิดชอบ คือ การมีจิตสำนึกในบทบาทและหน้าที่ของตัวเองและปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด เคารพกฎเกณฑ์กติกา พร้อมให้ตรวจสอบการกระทำได้เสมอหากมีการกระทำผิดก็พร้อมที่จะยอมรับและแก้ไข
- ๕) เป็นอยู่อย่างพอเพียง คือ การดำเนินชีวิตโดยยึดหลักความพอประมาณ ซื่อตรงไม่ละโมภโลภมาก รู้จักยับยั้งชั่งใจ และไม่เอาเปรียบหรือเบียดเบียนตัวเองและผู้อื่น

๒.๔. รองศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ พัวพงศกร และ นายธิปไตย แสละวงศ์ ได้อภิปรายในเวทีเสวนาโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทยว่า ในสองทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีการเคลื่อนไหวต่อต้านการทุจริตในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎหมายเพิ่มโทษให้นักขึ้น, สร้างองค์กรตรวจสอบและปราบปรามการทุจริตทั้งองค์กรภาครัฐ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และภาคประชาสังคม, การออกมาตรการใหม่ๆ เช่น การคุ้มครองพยาน E-Bidding, การใช้บงส่งเสริมงานวิจัยที่หลากหลาย, การร่วมตัวประท้วงขับไล่รัฐบาล ตลอดจนถึงการรัฐประหารโดยอ้างเหตุผลการปราบปรามการทุจริต แต่สถานการณ์การทุจริตทางการเมืองหรือที่เรียกว่าการคอร์รัปชันของไทยยังไม่ดีขึ้นและมีแนวโน้มแย่ลงบางช่วง

การคอร์รัปชันรูปแบบใหม่มาจากการที่ธุรกิจใหญ่ครอบงำอำนาจรัฐ (State Capture) ให้ดำเนินนโยบายหรือกำหนดกฎกติกาที่เป็นประโยชน์ต่อธุรกิจของตน จนทำให้ธุรกิจใหญ่เป็น นาย (Principal) และเจ้าหน้าที่รัฐกลายเป็น บ่าว (Agent) ซึ่งการครอบงำดังกล่าวแผ่ขยายไปทั้งอำนาจนิติบัญญัติ ตุลาการ รัฐบาล หน่วยราชการ และการเลือกตั้ง โดยการคอร์รัปชันรูปแบบนี้ถือเป็นการคอร์รัปชันที่รุนแรงกว่ารูปแบบอื่น

๒.๔.๑ สิ่งที่สนับสนุนให้เกิด State Capture แบ่งเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

- ๑) ปัญหาการผูกขาด (Monopoly)
 - ก. เกิดจากนโยบายเอื้อทุนกลุ่มใหญ่ให้ผูกขาดทางเศรษฐกิจ เช่น การต่อสัญญาศูนย์ฯ สิริกิติ์โดยไม่เปิดประมูล, รวมสัญญาสัมปทานดิวตี้ฟรี, ล็อกคุณสมบัติโครงการขนาดใหญ่ต่าง ๆ
 - ข. ผูกขาดทางธุรกิจเกิดขึ้นได้จากการผูกขาดอำนาจทางการเมือง เช่น การเมืองยิ่งปิดหรือยิ่งต่อรองผลประโยชน์ ธุรกิจใหญ่ยิ่งผูกขาด
 - ค. การปฏิรูปที่ผ่านมาช่วยบรรเทาแค่ปัญหาผูกขาดการจัดซื้อจัดจ้าง
- ๒) ปัญหาดุลพินิจที่ตรวจสอบไม่ได้ (Discretion)

- ก. ขออนุญาตทางราชการยุ่งยาก ต้องจ่ายสินบนอำนาจความสะดวก เช่น ขออนุญาตก่อสร้างร้อยละ ๑-๓ ของมูลค่าก่อสร้าง, สินบน รง.๔
 - ข. กระบวนการยุติธรรมไทยยังใช้ดุลพินิจที่ขาดการตรวจสอบ เช่น ชาววังเดินลั้มนคดียังมีให้เห็น, ยุติธรรมทางแพ่งและอาญายังไม่ปลอดทุจริต (WJP ๒๐๒๐)
 - ค. การปฏิรูปที่ผ่านมาช่วยลดดุลพินิจ เช่น ออก พ.ร.บ. การอำนวยความสะดวกฯ สร้างความไม่โปร่งใสในการอนุญาตทางราชการ, แก่ พ.ร.บ. โรงงานฯ ลดสินบน รง.๔
- ๓) กลไกรับผิดชอบขาดการมีส่วนร่วมและขาดความน่าเชื่อถือ (Accountability)
- ก. หน่วยงานตรวจสอบมีคดีค้างค้าง ภาระงานหนัก เช่น ป.ป.ช.คดีค้าง ๑.๔ หมื่นเรื่อง
 - ข. ผลตรวจสอบทุจริตขาดความน่าเชื่อถือจากประชาชนสงสัยว่าจะมีการเมืองแทรกแซง
 - ค. การปฏิรูปที่ผ่านมาช่วยเพิ่มกลไกการตรวจสอบ เช่น ตั้งศาลอาญาทุจริตให้ตัดสินคดีเร็วขึ้น, เปิดข้อมูลบัญชีทรัพย์สินนักการเมือง

๒.๔.๑ การแก้ไขปัญหา State Capture ต้องมีการเปิดให้มีรัฐบาลประชาธิปไตย “แบบเปิด” ที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

- ๑) ลดการผูกขาดอำนาจรัฐ โดยให้รัฐบาลมาจากการเลือกตั้งที่โปร่งใสและมีการแข่งขัน
- ๒) สร้างความโปร่งใสและกลไกการตรวจสอบ โดย
 - ก. ปฏิรูปกฎหมายให้เปิดเผยข้อมูลแก่ประชาชนและยกเลิกกฎหมายปิดปากข้าราชการ เช่น วิธีการสอบปากคำ, การดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ที่มาเปิดเผยข้อมูล
 - ข. เปิดเผยข้อมูลการตรวจสอบทุจริตตลอดกระบวนการ
 - ค. สร้างกลไกการตรวจสอบผ่านรัฐสภาให้เข้มแข็ง

๓. การเสวนาทางวิชาการเรื่อง “ข้อเสนอในการขจัดคอร์รัปชันในสังคมไทย” (Symposium) โดยการเสวนาในภาคบ่าย มีวิทยากรเข้าร่วมเพียง ๓ ท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร.วรเดช จันทรศร ราชบัณฑิต ศาสตราจารย์ ดร.ผาสุก พงษ์ไพจิตร ราชบัณฑิต และนายวรวิทย์ สุขบุญ

๓.๑. ศาสตราจารย์ ดร.วรเดช จันทรศร ราชบัณฑิต ได้อภิปรายในเวทีเสวนาโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับข้อเสนอในการขจัดคอร์รัปชันในสังคมไทยว่า การแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันหน่วยงานของรัฐควรที่กำหนดมาตรการและวิธีการดำเนินการแก้ไขปัญหาการทุจริตที่สามารถมองเห็นได้อย่างเป็นรูปธรรมมากกว่าการจัดอบรมหรือพยายามอธิบายหลักการในลักษณะที่เป็นนามธรรมเสียส่วนใหญ่ โดยการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมนี้ทั้งในส่วนที่เป็นการริเริ่มโครงการ การแก้ไขวิธีการที่ดำเนินการมาแต่เดิมให้มีการรัดกุม หรือตลอดจนการตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานของตนในแต่ละปีว่าได้มีการใช้ทรัพยากรไปตามรูปแบบที่ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ ทั้งนี้ นอกเหนือจากการปรับปรุงโครงสร้างของการดำเนินการแล้วในส่วนการจัดอบรมหรือการปลูกฝังจิตสำนึกในการขจัดการทุจริตก็ควรมีตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรมหรือสามารถอธิบายได้ว่าโครงการดังกล่าวที่จัดทำขึ้นจะนำไปสู่การจัดการองค์กรที่ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชันในภาพรวมได้อย่างไรในอนาคต นอกจากนี้ควรมีการจัดการวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับข้อมูลในด้านการดำเนินงาน หรือรูปแบบการตรวจสอบการดำเนินงานภายในองค์กรที่สามารถเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐในอีกช่องทางหนึ่ง

นอกเหนือการปรับปรุงโครงสร้างและการดำเนินการขององค์กรให้เป็นรูปธรรม การประพฤติตนของผู้นำรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐก็ถือเป็นสิ่งสำคัญ หากผู้นำประพฤติให้เหมาะสม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวตน ไม่แสวงหาประโยชน์อันได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายและสามารถให้ประชาชนตรวจสอบการดำเนินการหรือการได้มาซึ่งทรัพย์สินของตน ตลอดจนตรวจสอบการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาว่าได้อำนาจที่ได้

มอบหมายให้ไปทำในทางที่ถูกต้องเหมาะสมและไม่เกิดการทุจริต การประพุดิตนในลักษณะดังกล่าวของผู้นำจะเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและต่อประชาชนโดยรวมในอีกทางหนึ่ง

การตรวจสอบการดำเนินการหรือการได้มาซึ่งทรัพย์สินของราชการนี้ ไม่ว่าจะหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ตาม ศาสตราจารย์ ดร.วรงค์ จันทร์ศร ราชบัณฑิตได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมว่า ควรมีจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวอย่างเป็นระบบในลักษณะของกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) เพื่อให้เห็นช่องทางในการซื้อขายทรัพย์สินและสามารถตรวจสอบการจ่ายเงินดังกล่าวว่ามีมูลเหตุในการได้มาที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่

๓.๒. ศาสตราจารย์ ดร.ผาสุก พงษ์ไพจิตร ราชบัณฑิต ได้อภิปรายในเวทีเสวนาโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับข้อเสนอในการจัดคอร์รัปชันในสังคมไทยว่า นอกเหนือจากการเห็นแก่ลาภยศเงินทองที่เป็นเรื่องส่วนบุคคลแล้ว ยังเป็นเรื่องของอำนาจ ความเหลื่อมล้ำ ความไม่โปร่งใส กระบวนการยุติธรรมที่อาจมีปัญหา สถาบันต่อต้านคอร์รัปชันที่อ่อนแอ ระบอบการเมืองปิดอยู่ในมือคนกลุ่มแคบ ๆ ที่อาจยึดอำนาจรัฐเพื่อประโยชน์ของตน

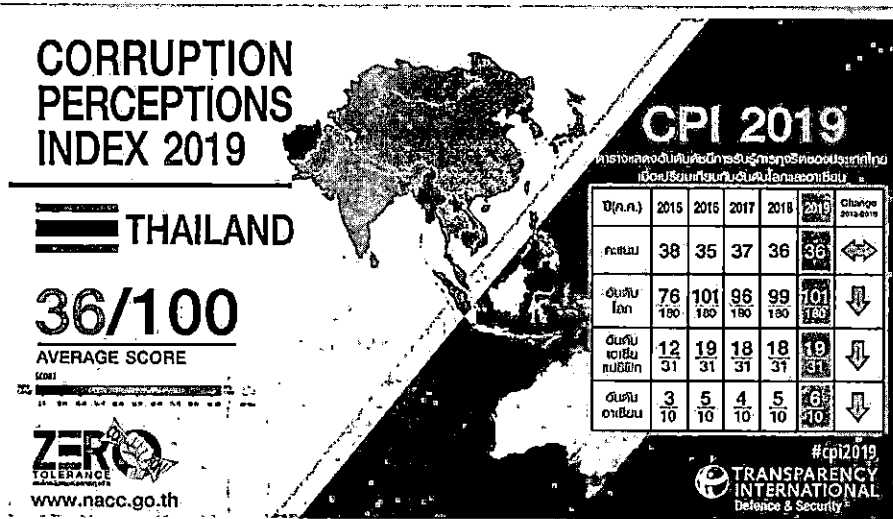
ปัญหาคอร์รัปชันในสังคมไทยเป็นปัญหาที่ซ้อนทับระหว่างค่านิยมเก่า (การอุปถัมภ์ที่สร้างอำนาจนิยม การช่วยพรรคพวกที่กระทำความผิด) และค่านิยมใหม่(หลักการนิติรัฐ นิติธรรม คุณธรรมนิยม ความโปร่งใส) สังคมระยะเปลี่ยนผ่านมีความสับสนว่าอะไรคือการคอร์รัปชันที่สร้างความเสียหายให้กับสังคมได้ หรือแม้กระทั่งว่าอะไรคือผลประโยชน์ส่วนตนที่อาจสร้างความเสียหายแก่สาธารณะซึ่งการแก้ปัญหาคอร์รัปชันในสังคมเช่นนี้ยากเป็นทวีคูณ

บทเรียนในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมองเห็นว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่มีรัฐธรรมนูญที่รับรองหลักการเสรีภาพ ความเสมอภาค และสิทธิมนุษยชน ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนและสื่อมวลชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาและหาวิธีการในการต่อต้านคอร์รัปชัน โดยไม่มีการรัฐประหารมาถ่วงถ่วง สังคมจะเข้าสู่กระบวนการจัดคอร์รัปชันได้ ซึ่งประเทศไทยเองก็พบว่า การปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันทุกรูปแบบได้ผลในสมัยรัฐบาลประชาธิปไตยมากกว่าในสมัยรัฐบาลที่มาจากพรรคการเมือง เพราะด้วยอัตรการคอร์รัปชันในยุครัฐบาลเผด็จการจะมีสูงเนื่องด้วยมีการกระจุกตัวของอำนาจ ไม่ต้องแบ่งอำนาจและทรัพยากรกับใคร นอกจากนี้ทหารมักจะปฏิเสธไม่ให้เข้าตรวจสอบการใช้งบประมาณของกระทรวงกลาโหม ต่างจากยุครัฐบาลประชาธิปไตยที่มีการกระจายอำนาจ และสามารถเข้าตรวจสอบการใช้งบประมาณในหน่วยงานต่าง ๆ ได้

โดยยุทธศาสตร์และมาตรการที่เป็นค่านิยมสมัยใหม่ในการต่อสู้กับการทุจริตคอร์รัปชันมีอยู่ ๓ ระดับ คือ

- ๑) หน่วยงานรัฐระดับปฏิบัติการต้องมีมาตรการป้องกันและตรวจสอบภายใน สร้างวัฒนธรรมองค์กรให้ยึดความซื่อตรง โปร่งใส ตรวจสอบได้ ผู้บังคับบัญชาต้องเป็นตัวอย่างที่ดี ผู้ร่วมงานวิพากษ์วิจารณ์ระบบอุปถัมภ์และร่วมกันจัดค่านิยมที่เอื้อกับการคอร์รัปชันนี้ ให้ความคุ้มครองผู้ขัดแย้งนายเมื่อคำสั่งไม่ถูกต้อง สำหรับหน่วยงานที่ทุจริตมานานจนไขว้เขว อาจกำหนดวันให้นิรโทษกรรมที่ให้ออมสารภาพผิดได้แต่หากพ้นกำหนดวันดังกล่าวอาจต้องใช้ยาแรง ทั้งนี้ให้ใช้กฎหมายตรวจสอบทรัพย์สินข้าราชการทุกคนที่เห็นว่าร้ายวียดผิดปกติ มีการปรับสู่การเลื่อนขั้นตามผลงานอย่างจริงจังและปรับเงินเดือนให้ใกล้เคียงกับเอกชน สำหรับสถาบันตรวจสอบจากภายนอกต้องมีระบบตุลาการและระบบกำกับภายนอกที่เพิ่มต้นทุนการคอร์รัปชันที่เชื่อถือได้
- ๒) ระดับประชาสังคม ประชาชนและสื่อมวลชนต้องมีสิทธิและเสรีภาพในการเปิดโปงการคอร์รัปชันและผลักดันการปฏิรูป
- ๓) ระบอบการเมือง ต้องเอื้อกับการสู้คอร์รัปชัน ซึ่งสากลโลกเชื่อว่าคือระบอบรัฐสภาประชาธิปไตยและหลักการนิติรัฐ และต้องมีมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดรัฐประหารได้

๓.๓. นายวรวิทย์ สุขบุญ ได้อภิปรายในเวทีเสวนาโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับข้อเสนอในการจัดคอร์รัปชันใน
 สังคมไทยว่า ตามดัชนีวัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index) ปี พ.ศ.๒๕๖๒ เทียบกับผลคะแนน
 ย้อนหลัง ๕ ปี ไทยมีคะแนนการรับรู้การทุจริตและอันดับโลกและอาเซียนตกลงจากเดิม ดังสรุปตามตาราง

โดยจากสถิติเปรียบเทียบผลการดำเนินการด้านการปราบปรามการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๒ มีรายละเอียดของคดี ดังนี้

ปีงบประมาณ พ.ศ.	จำนวนเรื่องกล่าว			ดำเนินการ แล้วเสร็จ	คงเหลือ
	ยอดคงค้าง ยกมา	รับใหม่	รวม		
๒,๕๕๘	๙,๕๒๒	๓,๐๕๑	๑๒,๕๗๓	๑,๖๑๙	๑๐,๙๕๔
๒,๕๕๙	๑๐,๙๕๔	๕,๓๘๒	๑๖,๓๓๖	๒,๔๑๑	๑๓,๙๒๕
๒,๕๖๐	๑๓,๙๒๕	๔,๘๙๖	๑๘,๘๒๑	๓,๔๕๙	๑๕,๓๖๒
๒,๕๖๑	๑๕,๓๖๒	๔,๖๒๒	๑๙,๙๘๔	๓,๗๕๒	๑๖,๒๓๒
๒,๕๖๒	๑๖,๒๓๒	๓,๒๘๕	๑๙,๕๑๗	๕,๑๖๗	๑๔,๓๕๐

ในส่วนรายละเอียดของการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และการขจัดคอร์รัปชันในสังคมไทย นาย วรวิทย์ สุขบุญ ได้ให้คำอธิบายแยกเป็นประเด็น ดังนี้

๑) หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ก. งานด้านการป้องกันการทุจริต แบ่งการทำงานเป็น ๒ ลักษณะ คือ

- การป้องกัน แบ่งเป็น การจัดทำมาตรการความเห็นข้อเสนอนแนะ (มาตรา ๓๒), การมีส่วนร่วม (มาตรา ๓๓), การป้องกันเชิงรุก (มาตรา ๓๕), กองทุนการป้องกันและปราบปราม (มาตรา ๑๖๒)
- การส่งเสริมการป้องกันและปราบปราม แบ่งเป็น การคุ้มครองพยาน (มาตรา ๑๓๑), การกันบุคคลไว้เป็นพยาน (มาตรา ๑๓๕), เงินรางวัลสำหรับผู้แจ้งเบาะแส (มาตรา ๑๓๗), การคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด (มาตรา ๑๓๔)

ข. งานด้านตรวจสอบทรัพย์สิน มีหัวข้อในการนำเสนอ ๒ ส่วน คือ

- วัตถุประสงค์การตรวจสอบทรัพย์สิน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความโปร่งใสให้ระบบการเมืองและราชการ, ป้องกันการทุจริตและคัดกรองบุคคลเมื่อเข้าสู่ตำแหน่ง, มาตรการเสริมด้านปราบปรามการทุจริต, การเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเป็นกลไกสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบ และเพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม
- อำนาจการตรวจสอบทรัพย์สิน แบ่งเป็น ผู้มีหน้าที่ยื่น (มาตรา ๑๐๒, ๑๐๓, ๑๓๐, ๑๕๘), การแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน, การเผยแพร่บัญชีทรัพย์สิน, การยื่นบัญชีทรัพย์สิน (มาตรา ๑๐๕), การตรวจสอบ (มาตรา ๑๑๐, ๑๑๒) และบทกำหนดโทษ (มาตรา ๑๖๗)

ค. งานด้านตรวจสอบและไต่สวน

- กระบวนการไต่สวนคดีอาญา แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน
 - ขั้นตอนก่อนการไต่สวน ประกอบด้วย การตรวจรับคำกล่าวหา และการตรวจสอบเบื้องต้น
 - ขั้นตอนการไต่สวน ประกอบด้วย การไต่สวนเบื้องต้น และการไต่สวน
 - ขั้นตอนหลักจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ ประกอบด้วย ตกไป และชี้มูลความผิดอาญาหรือวินัย

- กระบวนการฟ้องคดี อัยการจะเป็นผู้ฟ้องคดี โดยมีการดำเนินการ ๒ ลักษณะคือ
 - ฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือศาลที่มีเขตอำนาจ
 - เห็นว่าสำนวนการไต่สวนยังไม่สมบูรณ์ อัยการสูงสุดแจ้งข้อไม่สมบูรณ์ และตั้งคณะกรรมการร่วมกันระหว่างอัยการและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อหาข้อยุติ หากหากข้อยุติได้ให้อัยการฟ้องคดี แต่หากหาข้อยุติไม่ได้ให้ ป.ป.ช. ฟ้องเอง

๒) ข้อเสนอในการจัดคอร์รัปชันในสังคมไทย

- ก. ปลุกฝังจิตสำนึกให้มีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต
- ข. ป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- ค.ปราบปรามการทุจริต